

T.C İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK 1.YAZILI SINAVA HAZIRLIK AÇIK UÇLU SORULAR

1-

- Sanayi İnkılabı ile insan ve hayvan gücü ile çalışan makineler yerine buhar gücü ile çalışan makineler yapıldı.
- Buhar gücü ile seri üretim arttı. Üretim arttığı için malların fiyatı ucuzladı.
- Üretim için ham maddeye ihtiyaç duyuldu. Ayrıca üretilen fazla malları satmak için pazar ihtiyacı doğdu.

Sanayileşen ülkeler ham madde ve pazar ihtiyacını nasıl karşılamıştır? Açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

2-

- Osmanlı Devleti, Sanayi İnkılabı'nı gerçekleştiremedi. El tezgâhları ile ürettiği mallar, seri üretimle ucuza üretilen mallarla rekabet edemedi. Bunun sonucunda el tezgâhları kapanmak zorunda kaldı. Birçok kişi işsiz kaldı.

Osmanlı el tezgâhları kapandığına göre hangi alanda olumsuz etkilenmiştir?

.....
.....

3-

Osmanlı Devleti Sanayi İnkılabı'nı takip edemedi. İnsan gücüne dayalı olarak üretim yapmaya çalışan Osmanlı zanaatkârları Avrupa'nın bol ve ucuz sanayi ürünleri ile rekabet edemeyince de Osmanlı ekonomisi çöküntüye uğradı. Bundan sonra Osmanlı Devleti dışarıya ham madde satan, dışarıdan ise mamul madde alan bir devlet hâline geldi. Osmanlı pazarları yabancı sanayi malları ile dolarken ülkede işsizlik arttı. Bu dönemde Osmanlı Devleti artan para ihtiyacını karşılamak üzere ilk kez dış borç aldı. Borçlarını ödeyemeyince de alacaklı devletlerin 1881'de kurduğu Düyûn-ı Umûmiye İdaresine (Genel Borçlar İdaresi) bazı gelir kaynaklarını bırakmak zorunda kaldı.

Verilen bilgilerden yola çıkarak Osmanlı devleti hangi alanda bağımsızlığını kaybetmiştir? Yazınız.

.....

4-

- Fransız İhtilali'nin yaydığı hürriyet, eşitlik, adalet gibi kavramlar, demokrasinin gelişmesine katkı sağlamıştır.
- "Her millet kendi devletini kurmalıdır." fikrine dayalı olan milliyetçilik akımı ile milliyetçilik isyanları başlamıştır.

Osmanlı Devleti milliyetçilik akımından nasıl etkilenmiştir? Açıklayınız

.....

.....

.....

.....

5-

Tanzimat Fermanı 3 Kasım 1839'da Gülhane Parkı'nda tüm halka padişah tarafından verilen haklardır. Halka haklar verildiği için demokratikleşme aşamalarından birisidir.

- Hiç kimse yargılanmadan idam edilemeyecek.
- Herkes kanun önünde eşit haklara olacak.

Yukarıda verilen haklar hangi alanda verilen haklardır?

.....

6-

Jön Türkler Meşrutiyet'e karşı çıkan padişah Abdülaziz'i tahttan indirerek onun yerine V. Murat'ı geçirdiler. Bir süre sonra da Meşrutiyet'i ilan etmeyi kabul eden II. Abdülhamit'i tahta çıkardılar. Padişah 23 Aralık 1876'da Osmanlı Devleti'nin ilk anayasası olan Kanun-u Esasi'yi yürürlüğe koydu Böylece Osmanlı Devleti'nde anayasal düzene geçilirken mutlakiyet yönetimi yerini meşrutiyete bıraktı.

Meşrutiyet nedir? Kısaca açıklayınız.

7-

- Osmanlı'yı içinde bulunduğu durumdan kurtarmak amacı ile çeşitli aydınlar tarafından ortaya çıkan düşüncelere fikir akımları denilmektedir.

Fikir akımlarını yazınız. Bir tanesi açıklayınız.

8-

Mahallemizdeki Binbaşı Kadri Bey'in oğlu Ahmet askerî rüştiyeye gidiyor ve onun asker kıyafeti çok ilgimi çekiyor. Ben de asker olmak istiyorum.

Mustafa Kemal'in askerlik mesleğini seçmesinde etkili olan faktör nedir? Açıklayınız.

9-

“...Makbule Hanım’ın anlattığına göre ana oğul arasında bir tartışma başlıyor. Zübeyde Hanım ‘Ben seni asker yapamam. Baban gibi tüccar yapacağım!’ diyor. Mustafa ısrarla ‘Ben mutlak asker olacağım. Omzumda basma topu taşıyamam!’ diye çıkışıyor ve ayak diriyor. Fakat fayda etmiyor, annesi resmi evrakı mühürlemeyeceğini söylüyor...”

Mustafa Kemal’in bu şekilde askeri okula başlaması onun hangi kişilik özelliğini gösterir? Açıklayınız.

10- Manastır’da okuduğu sırada genç Mustafa’yı etkileyen önemli olaylardan biri de 1897 yılının başlarında çıkan Türk-Yunan Savaşı’dır. Manastır tam bir seferberlik hâlindeydi. Sokaklar adam almaz olmuştu. Erkekler, davul zurna sesleri arkasında askere çağrılıyor; sokaklarda öğrenciler, ellerinde bayraklarla yürüyüş yapıyorlardı. Yakın dağlardaki Türk çeteleri Rumlarla kıyasıya dövüşmekteydi.

Bir gece Mustafa Kemal’le bir arkadaşı, gönüllü olarak askere gitmek amacıyla okuldan kaçtılar. Lakin öğrenci oldukları anlaşılınca yaka paça okula geri gönderildiler. Bu tarihte on altı yaşında olan Mustafa Kemal, bu olayı şöyle anlatmaktadır: **“Gençlik hayatımın en heyecanlı günlerini yaşadım. Yaşımın küçük olmasına rağmen bu savaşa katılmayı çok istemiştim. Az daha gönüllü müfrezelerin arasına katılıp gidecektim.”**

Mustafa Kemal yukarıda anlatılan girişimini hangi duygularının etkisiyle gerçekleştirmiş olabilir?

11-

Çocukluk yıllarında arkadaşlarıyla oynadığı oyunlarda oyunu kuran ve yönlendiren Mustafa Kemal, harp okulunda sınıf çavuşluğuna seçilmiştir. Millî Mücadele’nin hazırlık döneminde Temsil Heyeti başkanı olarak görev yapan Mustafa Kemal, yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti’nin ise ilk Cumhurbaşkanı olmuştur.

Bu bilgiye göre Mustafa Kemal Atatürk’ün kişisel özelliğini yazınız.

12-

Görsel 1.16: Ziya Gökalp,
(1876 - 1924)

Görsel 1.17: Tevfik Fikret,
(1867 - 1915)

Görsel 1.18: Namık Kemal,
(1840 - 1888)

Görsel 1.19: Mehmet Emin (Yurdakul),
(1869 - 1944)

- Namık Kemal Vatan şairi olarak tanınır. Vatan ve millet kavramları üzerinde durmuştur.
- M. Emin Yurdakul eserlerinde millet ve millî birlik gibi kavramları yoğun bir şekilde işlemiştir.
- Ziya Gökalp Eserlerinde Türkçülüğü ve Türk milliyetçiliğini ön plana çıkarmıştır.

Türk düşünürler Mustafa Kemal'in hangi düşünce etrafında etkilemiştir? Açıklayınız

13-

- Mustafa Kemal 1910 yılında Fransa'da Picardie Manevralarına Osmanlı Devleti gözlemcisi olarak katılmıştır.
- Mustafa Kemal bu manevralar sırasında **uçakların gelecekte savaşlardaki önemini** kavramıştır

Mustafa Kemal'in bu düşüncesinin I. Dünya Savaşı'nda gerçekleşmesi onun hangi özelliğini gösterir?

14-

- Mustafa Kemal, Enver Paşa gibi bazı **gönüllü** subaylar kılık değiştirerek Mısır üzerinden Trablusgarp'a geçmişlerdir.

Mustafa Kemal'in gönüllü olarak savaşmak üzere Trablusgarp'a gelmesi hangi kişisel özelliğini gösterir?

15-

- Mustafa Kemal, Trablusgarp'ta Derne ve Tobruk'ta dağılık halde bulunan yerel halkı birleştirmiş ve İtalyanları içeriye sokmamıştır.

Bu durum Mustafa Kemal'in hangi kişisel özelliklerini gösterir?

16-

- İstanbul'da meşrutiyet yönetimini istemeyenler karışıklık çıkarmış ve olaylar büyümüştür.
- İstanbul'daki olayları Selanik'ten gelen ve komutanları arasında Mustafa Kemal'in de bulunduğu Hareket Ordusu bastırmıştır.

İstanbul'da çıkan bu ayaklanmanın ismini yazınız.

17-

XX. yüzyılın başlarında, bloklar arasında giderek artan sömürgecilik rekabeti ve silahlanma yarışı bunalımı tırmandırdı. I. Dünya Savaşı'nın özel nedenleri şunlardır:

İNGİLTERE	Dünyanın en büyük sömürgeci devleti olması ve sömürgecilik yarışında rakibi olan Almanya'yla çıkar çatışması yaşaması
RUSYA	Slav ırkıdan ve Ortodoks mezhebinden olan milletleri Panslavizm politikasıyla bir bayrak altında toplamaya çalışması ve bu amaca ulaşabilmek için Balkanlarda Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ile çekişmesi, sıcak denizlere inme politikasını sürdürmesi
FRANSA	İngiltere gibi büyük sömürlere sahip olması ve 1871 Sedan Savaşı'nda kaybettiği Alsas-Loren Bölgesi'ni Almanya'dan geri almak istemesi
ALMANYA	Hızla gelişen sanayisine ham madde ve pazar bulabilmek için İngiltere'nin ve Uzak Doğu'daki Japonya'nın sömürgelerine göz dikmesi, Orta Doğu'ya ulaşmak amacıyla Osmanlı Devleti ile yakınlaşmak istemesi.
İTALYA	Siyasi birliğini geç tamamlaması ve sömürgeler elde etmek için Akdeniz'de yayılma politikası izlemesi. Avusturya-Macaristan yönetiminde kalan topraklarını kurtarmayı amaçlaması
AVUSTURYA-MACARİSTAN	Rusya'nın Panslavizm politikasından rahatsız olması ve Balkan toplulukları üzerinde Rusya'ya karşı nüfuz kurma mücadelesine girişmesi

Tabloda verilen bilgilerden yola çıkarak yukarıdaki devletleri gruplara ayırınız.

İTİLAFLI DEVLETLERİ

İTTİFAK DEVLETLERİ

18-

- Savaşa doğrudan katılan devletlerin yanı sıra bu devletlerin sömürgelerinin de dahil olması ile hemen hemen dünyanın her bölgesinden katılım olmasından dolayı Dünya Savaşı adı verilmiştir.

1. Dünya savaşının genel nedenlerini 3 madde ile belirtiniz.

-
-
-

19-

- Rusya'nın bütün Slav topluluklarını, yabancı egemenliğinden kurtararak kendi hakimiyeti altına alma düşüncesidir.
- Rusya bu doğrultuda Balkanları almak istemiştir.
- Bu durum Balkanları almak isteyen Avusturya-Macaristan ile düşman olmalarına neden olmuştur.

Rusya'nın bu politikasına ne ad verilir. Yazınız.

20-

- Sanayileşen Avrupalı devletler, gerekli ham maddeyi dünyanın çeşitli bölgelerini sömürgeleştirerek sağlamaya çalıştılar. Bu sebeple sömürgeci devletler arasında yaşanan çıkar çatışmaları, I. Dünya Savaşı'nın önemli nedenlerinden biri oldu.

Verilen metinde I. Dünya Savaşı'nın hangi alanla ilgili nedenine değinilmiştir?

21-

Toprağın altından çıktım. Baktım ki on üç arkadaşım şehit olmuş. Bir ben kalmışım, bir arkadaşım Niğdeli Ali, bir de batarya komutanı Yüzbaşı Hilmi Bey. Arkadaşlarımın bu şekilde gözlerimin önünde şehit edilmesini içime sindiremedim. Anamın bana öğrettiği duaları okudum. Size izahını yapamayacağım bir şeyler doldu içime. Merminin yanına koştum... Topun vinci de bozulmuştu. O mermiyi bir kez kaldırdım. Niğdeli Ali beni biraz destekledi. Basamaktan çıkarken kemiklerimin çatırtısını duyuyordum. Mermiyi namluya sürdüm, patlattım... İsbet ettiremedim. Aynı olayı üç kez tekrar ettim. Üçüncü mermiyle onların en büyük zırhlılarından Ocean zırhlısını dümen kısmından vurdum... O anda zırhlı etrafında dönmeye başladı. Denizin ortasında tam bir panik yaşanıyordu!"

Verilen bilgilerdeki kahramanımız kimdir? Bu olay hangi cephede yaşanmıştır.

22-

“...Karşılıklı siperler arasındaki mesafemiz 8 metre, yani ölüm kesin...Birinci siperdekiler hiçbiri kurtulamamacasına hepsi düşüyor, ikincidekiler onların yerine giriyor. Fakat ne kadar imrenilecek bir soğukkanlılık ve tevekkülle biliyor musunuz? Öleni görüyor, üç dakika kadar sonra öleceğini biliyor, en ufak bir duraksama bile göstermiyor, sarsılmak yok! Okuma bilenler ellerinde Kur’an-ı Kerim, cennete girmeye hazırlanıyorlardı. Bilmeyenler kelime-i şehadet getirerek yürüyorlar. Bu, kahraman Türk askerlerindeki ruh kuvvetini gösteren hayrete ve tebriğe değer bir örnektir. Emin olmalısınız ki Çanakkale savaşlarını kazandıran bu yüksek ruhtur.” (Cemalettin Taşkıran, “18 Mart Çanakkale Deniz Savaşı”, s.6)

Üç dakika sonra öleceklerini bildikleri halde savaşa devam eden askerlerin duyguları ne olabilir?

23

-“...Gıdasızlıktan vücudun harareti kaybolmakta ve donma vakaları artmaktaydı. Hayatta kalanlar yüz, el ve ayakları donarak hayaletler gibi dolaşmaktaydılar. Hayvanlar ise çam yapraklarını yemediklerinden karı eşeleyerek bulabildikleri ot saplarını, bazen de birbirlerinin semerlerini, kuyruk ve yelelerini kemirmekteydi. Muharebe meydanının hiçbir yerinde akarsu da yoktu. Su ihtiyacı, karları ısıtarak ve çay yaparak gideriliyor veya ağızda kar eritiliyordu. Karavanelerde ısıtılarak eritilen kar suyunu ise hayvanlar bile içmiyordu. Orman içinde bulunduğumuz halde ateş yakılarak ısınma da mümkün değildi. Kalın gövdeli ağaçları devirecek balta veya testere olmadığından taşınabilir balta ve kürekle ağaçlar kesiliyor, kurumuş dallar toplanarak ateş yakılıyordu.”

Savaş yapmadan soğuk kış şartlarından donarak ve erzak yetersizliğinden dolayı binlerce askerimiz şehit olmuştur.

Bu üzücü olayın ismini yazınız? Hangi cephede meydana gelmiştir? Açıklayınız.

24-

- Almanya, Osmanlı'nın **halifelik makamından** yararlanarak İngilizlerin Müslüman sömürgelerinde ayaklanma çıkarmayı amaçlamıştır.

Bu metne göre Almanya Osmanlı devletinin hangi gücünden faydalanmaya çalışmıştır. Açıklayınız.

25-

- **"Ben size taarruzu emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum! Biz ölünceye kadar geçecek zaman içinde yerimize başka kuvvetler ve komutanlar gelebilir."** sözüyle birliklerini harekete geçirmiştir. Mustafa Kemal, Anafartalar, Conkbayırı ve Kocaçimen'de Anzakları geri çekilmeye zorlamış ve Boğazları kurtarmıştır.

Mustafa Kemal'in bu emri vermesi onun hangi kişilik özelliğini gösterir? Söyleyiniz.

26-

"...Allah'ın büyüklüğüne bakınız ki 1500 senelik İngiliz Devleti'nin tarihine bu olayı yazdıran ilk defa Türk süngüsüdür. İki seneden beri devam eden Cihan Harbi böyle bir olayı göstermedi. Ordum, Kut karşısında ve Kut'u kurtarmaya gelen İngilizler karşısında şehit ve yaralı olarak 300'ü aşan subay ve 10 bin askerini kaybetti. Fakat buna karşılık bugün Kut'tan 5'i general olmak üzere 481 subayla birlikte yaklaşık 13 bin kişilik ordusunu teslim alıyoruz. Bu teslim aldığımız İngiliz ordusunu kurtarmaya gelen İngiliz ordusuna da 30 bin kayıp verdirerek şu iki toplama yüzeysel olarak bakılırsa cihanı hayretlere düşürecek büyük bir fark görülecek ve tarih de bu olayı yazmakta zorlanacaktır. İşte Türk sabrının İngiliz inadını kırdığı bu harpte birinci defa Çanakkale'de, ikinci defa da burada görüyoruz. Yalnız, süngü ve göğsümüzle kazandığımız bu zaferde yeni gelişmekte olan savaş teknolojisi karşısında gelecekteki başarılarımıza parlak bir başlangıç olacağına kesin bir delildir. Bunun ismine 'Kut Bayramı' namını veriyorum. Ordu her sene bugünü kutlarken şehitlerimize dualar okuyacaktır..."

İngilizlere karşı kazanılan bu tarihi zaferin ismini yazınız. Bu zafer hangi cephede kazanılmıştır?

27-

- Sınırların korunması ve iç güvenliğin sağlanması dışında Osmanlı ordusu derhal **terhis** edilecek.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın bu maddesine göre itilaf devletlerini amacı nedir? Açıklayınız.

28-

- Doğudaki altı vilayette (Van, Erzurum, Diyarbakır, Bitlis, Elazığ, Sivas) karışıklık çıkması halinde İtilaf Devletleri bu şehirleri işgal edebilecektir.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın bu maddesine göre itilaf devletlerini amacı nedir? Açıklayınız.

29-

İtilaf Devletlerinin yaptıkları işgaller karşısında İstanbul Hükümeti'nin tepkisiz kalması üzerine Türk halkı işgalleri protesto eden mitingler düzenlemiş ve bölgesel kurtuluş için müdafa-i hukuk cemiyetleri kurmuştur.

İşgaller karşısında Türk halkı nasıl bir tutum sergilemiştir? Açıklayınız.

Paris Barış Konferansı'nda alınan karar doğrultusunda Yunanlar, İzmir'i işgal etmek için hazırlıklara başladı. Bölgedeki nüfusun çoğunluğunun Rumlardan oluştuğu, buranın tarihsel olarak kendilerine ait olduğu ve Rumların, Türklerin tehdidi altında olduğu gibi asılsız iddialar öne sürdüler. Yunanlar bu yolla işgallerini haklı gerekçelere dayandırmaya çalışmıştır. 15 Mayıs 1919 sabahı İngiliz gemilerinin desteğindeki Yunan savaş gemileri İzmir Limanı'na demirledi ve Yunanlar şehri işgale başladı

Karaya çıkan Yunan askerleri yerli Rumların sevinç gösterileriyle karşılandı. Askeri kışlayı ve hükûmet konağını ele geçirdiler.

Yunan askerlerine ateş açarak işgale karşı ilk tepkiyi gösterdi. Bu kahramanımız kimdir? Neden böyle bir tepkide bulunmuştur.

Azınlıkların kurduğu cemiyetlerin ortak özellikleri nelerdir? 3 madde ile açıklayınız.

-
-
-

Yararlı cemiyetlerin ortak özellikleri nelerdir? 3 madde ile açıklayınız.

-
-
-

Kuvâ-yı Milliye nedir? Amaçları nedir. Açıklayınız.